

Streszczenie opinii Europejskiego Inspektora Ochrony Danych w sprawie komunikatu Komisji do Parlamentu Europejskiego i Rady zatytułowanego „Zacieśnienie współpracy organów ścigania w UE – europejski model wymiany informacji (EIXM)”

(Niniejsza opinia jest dostępna w pełnym brzmieniu w języku angielskim, francuskim i niemieckim na stronie internetowej EIOD: <http://www.edps.europa.eu>)

(2014/C 32/08)

1. Wprowadzenie

1.1. Konsultacje z EIOD

1. W dniu 7 grudnia 2012 r. Komisja przyjęła komunikat zatytułowany „Zacieśnienie współpracy organów ścigania w UE – europejski model wymiany informacji (EIXM)” (zwany dalej „komunikatem”) ⁽¹⁾. W tym samym dniu Komisja przyjęła sprawozdanie z wdrażania decyzji Rady 2008/615/WSiSW z dnia 23 czerwca 2008 r. w sprawie intensyfikacji współpracy transgranicznej, szczególnie w zwalczaniu terroryzmu i przestępczości transgranicznej (zwanej dalej „decyzją z Prüm”) ⁽²⁾. Sprawozdanie to nie jest odrębnym przedmiotem niniejszej opinii, ale wspomniano o nim dla pełniejszego przedstawienia kontekstu.

2. Przed przyjęciem komunikatu EIOD miał możliwość przedstawienia nieformalnych uwag. EIOD z zadowoleniem przyjmuje fakt uwzględnienia części jego uwag w komunikacie.

1.2. Kontekst i cele komunikatu

3. Program sztokholmski ⁽³⁾ ma na celu sprostanie przyszłym wyzwaniom oraz dalsze wzmocnienie przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości poprzez działania ukierunkowane na interesy i potrzeby obywateli. Określa on priorytety UE w dziedzinie sprawiedliwości i spraw wewnętrznych na lata 2010–2014 oraz określa strategiczne wytyczne planowania prawodawczego i operacyjnego w przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości zgodnie z art. 68 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (zwanego dalej „TFUE”) ⁽⁴⁾.

4. W szczególności w programie sztokholmskim uznaje się potrzebę spójności i konsolidacji w rozwoju zarządzania informacjami oraz ich wymiany w dziedzinie bezpieczeństwa wewnętrznego UE oraz wzywa się Radę i Komisję do realizacji strategii zarządzania informacjami do celów bezpieczeństwa wewnętrznego UE, która obejmuje sprawny system ochrony danych. W tym kontekście w programie sztokholmskim wzywa się także Komisję do oceny potrzeby opracowania europejskiego modelu wymiany informacji (EIXM) w oparciu o ocenę obecnych instrumentów w zakresie wymiany informacji w UE. Ocena ta powinna pomóc w określeniu, czy instrumenty te działają tak, jak wcześniej zaplanowano, i czy realizują cele strategii zarządzania informacjami ⁽⁵⁾.

5. Uzupełnieniem programu sztokholmskiego był komunikat opublikowany przez Komisję w lipcu 2010 r. (zwany dalej „komunikatem z 2010 r.”) ⁽⁶⁾, w którym przedstawiono pełny obraz środków na poziomie UE, które obowiązują, są wdrażane lub rozważane, a które regulują proces gromadzenia, przechowywania lub transgranicznej wymiany danych osobowych do celów egzekwowania prawa i zarządzania migracją.

6. Odpowiadając na wezwanie zawarte w programie sztokholmskim i rozwijając komunikat z 2010 r., obecny komunikat ma na celu ocenę praktycznego funkcjonowania transgranicznej wymiany danych w UE oraz przedstawienie zaleceń odnośnie do możliwych usprawnień.

3. Wnioski

37. EIOD docenia ogólną uwagę poświęconą ochronie danych w komunikacie, w którym podkreśla się konieczność zagwarantowania wysokiej jakości danych, ich bezpieczeństwa i ochrony, oraz przypomina się, że niezależnie od kombinacji lub kolejności środków stosowanych do wymiany informacji należy przestrzegać przepisów dotyczących ochrony danych, bezpieczeństwa i jakości danych oraz celu, do którego instrumenty mogą być wykorzystywane.

⁽¹⁾ COM(2012) 735 final.

⁽²⁾ COM(2012) 732 final.

⁽³⁾ Program sztokholmski – otwarta i bezpieczna Europa dla dobra i ochrony obywateli, dokument Rady 5731/10 z 3.3.2010.

⁽⁴⁾ Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz.U. C 83 z 30.3.2010, s. 47).

⁽⁵⁾ Program sztokholmski – otwarta i bezpieczna Europa dla dobra i ochrony obywateli, dokument Rady 5731/10 z 3.3.2010, pkt 4.2.2.

⁽⁶⁾ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 lipca 2010 r. zatytułowany „Przegląd zarządzania informacjami w przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości”, COM(2010) 385 wersja ostateczna.

38. EIOD również:

- z zadowoleniem stwierdza, że w komunikacie znalazł się wniosek, iż nie ma potrzeby ustanawiania na szczeblu UE nowych baz danych w obszarze ochrony porządku publicznego ani instrumentów wymiany informacji,
- podkreśla potrzebę pełnego procesu oceny instrumentów i inicjatyw w dziedzinie sprawiedliwości i spraw wewnętrznych, którego wynikiem powinna być pełna, zintegrowana i dobrze ustrukturyzowana polityka UE dotycząca zarządzania informacjami i ich wymianą, oraz zachęca Komisję do dokonania oceny pozostałych istniejących instrumentów,
- zachęca Komisję do refleksji nad (i) skutecznością zasad ochrony danych w świetle zmian technicznych, rozwoju wielkoskalowych systemów informatycznych i rosnącego wykorzystania danych początkowo gromadzonych do celów niezwiązanych ze zwalczaniem przestępczości, jak również nad (ii) skutecznością z punktu widzenia bezpieczeństwa publicznego obecnej tendencji do powszechnego, systematycznego i prewencyjnego monitorowania osób niebędących podejrzanymi oraz jej rzeczywistą przydatnością w zwalczaniu przestępczości; wynikiem tych refleksji powinna być pełna, zintegrowana i dobrze ustrukturyzowana polityka UE dotycząca zarządzania informacjami i ich wymianą w tym obszarze,
- podkreśla, że mimo trwających dyskusji nad wnioskiem dotyczącym dyrektywy Komisja powinna sporządzić wykaz problemów i rodzajów ryzyka związanych z ochroną danych oraz potencjalnych usprawnień w obecnych ramach prawnych, jak też zaleca wykorzystanie tych dyskusji, w szczególności na temat rozróżnienia przetwarzania danych osób podejrzanych i niebędących podejrzanymi, w dalszym rozwoju europejskiego modelu wymiany informacji,
- w pełni zgadza się z potrzebą przeglądu istniejących instrumentów w celu dostosowania ich do proponowanej dyrektywy oraz zachęca Komisję do podjęcia dalszych działań,
- zachęca Komisję do dokonywania oceny istniejących instrumentów podczas ich wdrażania oraz po ich pełnym wdrożeniu,
- zaleca, aby wskazówki, które ma przedstawić Rada w związku z wyborem kanału, uwzględniały konsekwencje w odniesieniu do zasady celowości i przydzielonych zadań,
- zachęca Komisję do jaśniejszego uzasadnienia wyboru jako domyślnego kanału Europolu wykorzystującego narzędzie SIENA oraz do oceny, czy wybór ten jest zgodny z zasadą uwzględnienia ochrony prywatności już w fazie projektowania,
- z zadowoleniem stwierdza, że w komunikacie przypomina się, iż informacje mogą być faktycznie wymieniane i wykorzystywane jedynie, jeśli dopuszcza to prawo, co obejmuje również zgodność z zasadami ochrony danych, i zachęca Komisję, aby rozpoczęła prace nad zharmonizowanymi warunkami dotyczącymi pojedynczych punktów kontaktowych (SPOC) w celu dopilnowania, aby wymagania te były podobne we wszystkich państwach członkowskich oraz skutecznie chroniły osoby fizyczne,
- zaleca uwzględnienie w programie przewidzianym przez Komisję oraz w szkoleniach, do organizacji których wzywa się państwa członkowskie, szkoleń z zakresu bezpieczeństwa informacji i ochrony danych.

Sporządzono w Brukseli dnia 29 kwietnia 2013 r.

Peter HUSTINX
Europejski Inspektor Ochrony Danych